

NASZE WYDAWNICTWA

INSTYTUT ZACHODNI

ul. Mostowa 27, 61-854 Poznań

tel. +61 852 28 54

fax +61 852 49 05

e-mail: wydawnictwo@iz.poznan.pl

SOLIDARNOŚĆ HUMANITARNA (KRYZYSY HUMANITARNE WYWOŁANE DZIAŁALNOŚCIĄ CZŁOWIEKA, CZ. II)

Pod redakcją Joanny Dobrowolskiej-Polak

Prace Instytutu Zachodniego nr 89

ISBN 978-83-61736-31-8

Instytut Zachodni, Poznań 2012, 260 ss.

Tom drugi z cyklu „Kryzysy humanitarne wywołane działalnością człowieka” (pierwszy Stabilizacja nieładu i destabilizacja ładu ukazał się w 2011 r.) poświęcony jest próbom stworzenia międzynarodowych mechanizmów reagowania na łamanie podstawowych norm prawa praw człowieka i humanitarnych zasad prowadzenia starć podczas konfliktów zbrojnych. Mechanizmy te obejmują dwa główne obszary międzynarodowych działań: operacje pokojowe i interwencje humanitarne.

We współczesnych konfliktach zbrojnych powszechne są brutalne ataki na życie, zdrowie, godność i dobrostan cywilów. Atakowane są grupy osób, które znajdują się w strefach wolnych od działań zbrojnych lub przemieszczają się w kolumnach uchodźców. Codziennie są ataki prowadzone bez rozróżniania celów cywilnych i wojskowych. Z powodu brutalności i okrucieństwa stron rejon konfliktów są arenami działań „szokujących sumienie ludzkości”.

Tradycyjne metody regulowania konfliktów zbrojnych, charakterystyczne dla czasu zimnej wojny i początku lat 90. XX w., okazały się niewystarczające wobec wyzwań, które zrodziły się wraz z intensyfikacją i rozprzestrzenieniem nieustrukturalizowanych konfliktów, głównie o etnicznym i narodowym charakterze oraz wzrostem liczby masowych ataków na cywilów. Odwołanie się do sposobów reagowania niedostosowanych do wymogów sytuacji obnażyło bezsilność państw i organizacji międzynarodowych na Bałkanach, w Rejonie Wielkich Jezior afrykańskich i w Rogu Afryki.

Powolna i długotrwała reforma operacji pokojowych doprowadziła do istotnej zmiany filozofii obecności ONZ – i poprzez nią całej społeczności międzynarodowej – w rejonach konfliktów zbrojnych i na obszarach postkonfliktowych. Fundamentalnymi założeniami nowego systemu stały się: spójny multilateralizm oraz kompleksowość oddziaływania.

System interwencji humanitarnych został zrewolucjonizowany w 2001 r., wraz z opublikowaniem raportu Międzynarodowej Komisji ds. Interwencji i Suwerenności Państw (ICISS), która zaproponowała przyjęcie koncepcji „odpowiedzialności za ochronę” - Responsibility to Protect (R2P) zakładającej istnienie, spoczywającego na członkach społeczności międzynarodowej, obowiązku reagowania na masowe naruszenia praw człowieka. W 2005 r. Zgromadzenie Ogólne inkorporowało koncepcję R2P do systemu reguł ONZ.

Autorzy artykułów zamieszczonych w książce zarysowują skalę ataków na ludność cywilną i przedstawiają ich konsekwencje. Prezentują uogólnione studia i oceniają przypadki naruszeń prawa człowieka i prawa humanitarnego w konkretnych konfliktach zbrojnych i kryzysach humanitarnych wywołanych przez człowieka. Publikowana praca traktuje także o wybranych aspektach reformy międzynarodowych akcji na rzecz pokoju i bezpieczeństwa: modyfikacji operacji pokojowych oraz implementacji koncepcji interwencji humanitarnej.